

Василь Сіладі

Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

**ІНОЗЕМНА МОВА У ФОРМУВАННІ
АКТУАЛЬНИХ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ТА РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**

У контексті сучасних загальноєвропейських тенденцій в сфері вимог до якості підготовки випускників мета освіти сьогодні розглядається не просто як передача і накопичення знань, а як формування ключових компетенцій, які підготували б людину до реальної професійної діяльності в інтерактивному суспільстві. Іноземна мова сьогодні є другою робочою мовою в сфері професійної діяльності, а вміння спілкуватися в письмовій та усній формі рідною та іноземною мовами входить до професійної компетенції педагога.

При цьому іноземна мова покликана виконувати дві основні функції в педагогічній діяльності: виступати інструментом спілкування, а також бути засобом удосконалення свого професійного рівня.

Оскільки навчання іноземної мови є складним психофізіологічним і психолого-педагогічним процесом, воно повинно спиратися на розуміння мови не тільки як системи знаків, набору засобів вираження думок, а й як комунікативно-когнітивної системи людини, що бере участь у переробці інформації про навколишній світ, у формуванні світогляду, завданнями якого є впорядкування і гармонізація знань про світ. Окрім цього, це є засіб, що сприяє розвитку розуміння людиною об'єктивної реальності, активізації її пізнавальних здібностей, розвитку аналітичного мислення і реалізації творчого потенціалу.

Випускники коледжів і університетів абсолютно позбавлені деяких основних базових умінь і навичок і величезного числа практичних навичок, які не дозволяють їм успішно здійснювати свою професійну діяльність. До них

відносяться: комплексні навички спілкування (вербальна і письмова комунікація), здатність мислити критично і приймати рішення, професіоналізм, експертне мислення, робота в команді та співробітництво, використання технологій, лідерські якості. Одночасно в силу зміни технологічних основ виробництва стають незатребуваними навички рутинної ручної і рутинної інтелектуальної праці.

Для майбутніх випускників педагогічних спеціальностей актуальними сьогодні є комплекси навичок критичного мислення і комунікації:

а) ефективно аналізувати і оцінювати експериментальні дані, судження, твердження та переконання; оцінювати найбільш важливі альтернативні точки зору; здійснювати синтез і встановлювати зв'язки між даними і аргументами; вирішувати різного роду завдання, використовуючи і традиційні, й інноваційні способи;

б) чітко формулювати думки і ідеї, ефективно використовувати навички усного, письмового та невербального спілкування у всьому різноманітті форм і контекстів; ефективно спілкуватися в різних умовах (в тому числі, в багатомовному просторі); приймати на себе частину відповідальності за спільну роботу і адекватно оцінювати особистий внесок кожного члена команди.

Крім розвитку знань, ще більш високою цінністю суспільства і освіти в нову епоху є розвиток самої людини. Для того щоб отримати знання про світ і будувати власну адекватну картину світу, потрібно не тільки вміти отримати і переробити великий обсяг інформації за допомогою сучасних технічних засобів, а й володіти новим типом мислення. Сьогодні на сучасному ринку праці затребуваний професіонал, що володіє навичками високоорганізованого нелінійного мислення. Л. Реснік, відома американська дослідниця в галузі освіти, визначає вищезгаданий рівень мислення як такий, що має цілісний характер, який передбачає вміння бачити альтернативи і пропонувати різноманіття можливих рішень; виражає сумнів в істинності наявних даних; відображає процеси судження та інтерпретації; забезпечує саморегуляцію і

самокорекцію розумових процесів; створює певне розумове напруження, пов'язане з процесами формування і формулювання думки та узагальнення і вироблення висновків [3].

Світова економіка XXI століття також вимагає більшої гнучкості розуму, більш високого рівня креативності та новаторства, щоб безперервно винаходити нові поліпшені освітні послуги для світового ринку.

Багато хто розглядає критичне мислення і прийняття рішень як нові основи навчання XXI століття. Останні дослідження поставили під сумнів багатовіковий принцип викладання, який полягає в тому, що оволодіння змістом знання повинно передувати спробам застосувати це знання [1; 2]. Як виявилось, корисніше використання знання вже в процесі їх отримання. Це дозволяє людині застосовувати навички критичного мислення, прийняття рішень, що розвиває креативність, підвищує рівень мотивації і покращує результати навчання.

В іншу важливу групу навичок, без яких неможливо вижити в XXI столітті, дослідники відносять комп'ютерну і медійну грамотність, де надзвичайно важливим є оволодіння іноземною мовою, зокрема англійською. У зв'язку з технологічними змінами людині доведеться стати «насичено інформованою особистістю», причому ця нова якість повинна буде проявлятися в усьому: від пізнання самого себе до використання знань інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах діяльності [4]. Вміння працювати з інформацією і медіазасобами проявляються в умінні знаходити, аналізувати, управляти, інтегрувати, оцінювати і створювати інформацію в різних формах і різними способами.

У XXI столітті кожній людині – студенту, викладачеві вищої школи, учителю, фахівцеві будь-якої галузі – буде необхідно постійно підвищувати рівень володіння інформацією, розвивати свою інформаційну грамотність. У всіх сферах діяльності зростатимуть і вимоги до наступних здібностей:

- раціонально та ефективно отримувати інформацію;
- критично, зі знанням справи оцінювати інформацію;

– правильно і креативно використовувати інформацію в своїх цілях.

До навичок медіаграмотності відносять такі вміння:

– *аналізувати засоби інформації* (розуміти, як, чому і з якою метою створюються медіаповідомлення; розглядати різні інтерпретації повідомлень; вивчати, яким чином в засобах інформації враховуються (або не враховуються) різні системи цінностей і точки зору і як засоби інформації впливають на переконання і поведінку людей; при отриманні доступу до медіаресурсів і їх використанні керуватися засадничими принципами етики та законності);

– *створювати медіа продукцію* (розбиратися в найбільш оптимальних інструментах створення інформаційних ресурсів і використовувати їх; мати уявлення про те, які мовні звороти і тлумачення найдоцільніше використовувати в умовах глобальної багатомовності і мультикультурної комунікації).

Практична можливість користуватися іноземною мовою в соціокультурному середовищі та здійснювати ефективну іншомовну комунікацію разом з професійною обізнаністю наближує сучасного фахівця до вищих щаблів кар'єрного зростання.

Література

1. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. [2-е вид.]. К. : Т-во «Знання» України 2010. 520 с

2. Тадеєва М.І. Сучасні тенденції розвитку шкільної іншомовної освіти в країнах-членах ради Європи (порівняльний аналіз): автореф. дис. ... д-ра пед. наук / Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ. 2011. 44 с.

3. Resnick L.B. Education and Learning to Think. Washington, DC: National Academy Press, 1987.

4. 21st century skills. URL: <http://21stcenturyskillsbook.com/>